

GENERAL MORTALITY BY MAIN CLASS OF CAUSES OF DEATH IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Pisarenco Nadejda^{1,2}, Condrațchi Diana², Pisarenco Serghei³, Martîniuc Constantin⁴

Scientific adviser: Pisarenco Nadejda^{1,2}

¹Department of Radiology and Imaging, Nicolae Testemitanu University,

²Management Department, Municipal Hospital of Phthiisopneumology,

³Nespecific Diseases of Respiratory System, Chiril Draganiuc Phthiisopneumology Institute.

Background. The development of measures to reduce population mortality and the adoption of managerial decisions in the field of health depend directly on the reliability of mortality rates. **Objective of the study.** Elucidation of general mortality (GM) by main classes of causes of death in the Republic of Moldova during the years 2016-2020. **Material and Methods.** Analysis of official data GM on the right shore of the Republic of Moldova without Bender municipality in 2016-2020. **Results.** In 2016-2019 the GM level of the population changed in waves with a downward trend: 2016 – 38.4; 2017 – 36.8; 2018 – 37.3 and 2019 – 36.4 thousand people. However, in 2020 there were 40.7 thousand deaths, that is 4245 (11.7%) more than in 2019. At the same time, the GM structure remained virtually unchanged: the main cause of death was cardiovascular disease (56.3%), followed by tumors (14.7%), diseases of the digestive system (7.7%), accidents, intoxications and injuries (4.8%), non-specific diseases of the respiratory system (NSDRS, 4.0%). The majority of deaths occurred in rural areas (63.0%). The structure of NSDRS was dominated by pneumonia – 62.1%, bronchitis, pulmonary emphysema and asthma – 32.8%. These diseases were 1.9 times more likely to cause death in men than in women. The ratio of deaths caused by NSDRS in urban and rural areas was characterized as 1:1.9, including due to pneumonia – 1:1.3 and COPD – 1:5.1. **Conclusion.** The GM rate in the Republic of Moldova in 2016-2019 tended to decrease; its increase of 11.7% in 2020 may be associated with the COVID-19 epidemic. Cardiovascular disease remained the leading cause of GM, followed by tumors, diseases of the digestive system and NSDRS.

Keywords: mortality, causes of death, non-specific diseases of the respiratory system.

MORTALITATEA GENERALĂ DUPĂ PRINCIPALELE CLASE ALE CAUZELOR DE DECES ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Pisarenco Nadejda^{1,2}, Condrațchi Diana², Pisarenco Serghei³, Martîniuc Constantin⁴

Conducător științific: Pisarenco Nadejda^{1,2}

¹Catedra de radiologie și imagistică, USMF „Nicolae Testemitanu”,

²Departamentul Coordonare PNRT, Spitalul Clinic Municipal de Ftiziopneumologie,

³Laboratorul Boli nespecifice ale aparatului respirator, Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”.

Introducere. Elaborarea măsurilor care vizează reducerea mortalității populației și adoptarea deciziilor manageriale în domeniul sănătății depind direct de fiabilitatea ratelor de mortalitate. **Scopul lucrării.** Elucidarea mortalității generale (MG) după principalele clase ale cauzelor de deces în Republica Moldova în perioada anilor 2016-2020. **Material și Metode.** Analiza datelor oficiale MG în regiunile de pe malul drept ale Republica Moldova fără mun. Bender în 2016-2020. **Rezultate.** În 2016-2019 nivelul MG al populației s-a modificat în valuri cu tendință descendentă: 2016 – 38,4; 2017 – 36,8; 2018 – 37,3 și 2019 – 36,4 mii persoane. Totuși, în 2020 s-au înregistrat 40,7 mii de decese, adică cu 4245 (11,7%) mai mult decât în 2019. În același timp, structura MG rămasă practic neschimbată: principala cauză de deces au fost bolile cardiovasculare (56,3%), urmate de tumori (14,7%), bolile sistemului digestiv (7,7%), accidente, intoxicații și leziuni (4,8%), boli nespecifice ale aparatului respirator (BNAR, 4,0%). Majoritatea deceselor au avut loc în mediul rural (63,0%). În structura BNAR a predominat pneumonia – 62,1%, bronșită, emfizem pulmonar și astm bronșic – 32,8%. Aceste boli au avut de 1,9 ori mai multe șanse de a provoca deces la bărbați decât la femei. Raportul deceselor cauzate de BNAR în zonele urbane și rurale a fost caracterizat ca 1:1,9, inclusiv din cauza pneumoniei – 1:1,3 și din BPOC – 1:5,1. **Concluzii.** Rata MG în Republica Moldova în 2016-2019 a avut tendința de a scădea; creșterea sa cu 11,7% în 2020 poate fi asociată cu epidemia de COVID-19. Bolile cardiovasculare au rămas cauza principală a MG, urmate de tumori, boli sistemului digestiv și BNAR.

Cuvinte cheie: mortalitatea, cauzele de deces, boli nespecifice ale aparatului respirator.